Oltar

Koši, Petar

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:215:002483

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb

Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu

Završni rad

OLTAR

Petar Koši

Preddiplomski studij kiparstva IV. godina

klasa 4 prof. Mile Blažević

Mentor na stranom sveučilištu – Antonio Villa Martínez

Universidad de Bellas artes Granada

2019.

Uvod

Namjera je bila izraditi statičnu skulpturu koja odgovara tektonici arhitekture. Nadahnuće se ponajviše nalazilo u renesansnom konceptu stvaranja i baroknom oblikovanju i voluminoznosti, a pogotovo u oltarima i dekoracijama detalja istih. Ideja je da skulptura prikaže stilizirani torzo, zamisao koja stoji iza njega bit će dublje objašnjena kasnije, stiliziran do te granice da podsjeća na vojnički oklop.

Skulptura čiji se temelj nalazi u suštini estetike renesansne i barokne arhitekture, pogotovo oltarima i dekoracijom detalja, također sukladnosti dijelova i odnosa – harmonija u likovnosti.

Materijal koji treba definirati skulpturu je metal zbog njegove čvrstoće i relativno lake obradivosti. Da bi se ostvarila najbolja moguća tehnička izvedba potrebno je poznavati prirodu metala i tehnologiju obrade. Cijela skulptura je zamišljena da bude izrađena isključivo od ploča koje savijanjem i postupnim spajanjem daju dojam većeg volumena.

Projekt iziskuje znanje o metalima i obradi metala. Ovdje se ubraja odabir najprikladnijeg metala radi obrade i estetike – također znanje o povezivanju metalnih elemenata – varenje – gruba početna i fina finalna obrada metala – također znanje o statici – rad s teškim materijalima očekuje dodatne mjere sigurnosti radi mogućih opasnosti pri izvedbi i izlaganju.

Razrada

Što je zapravo arhitektura? – dogovor između vanjskog i unutarnjeg prostora, no gledajući kiparskim očima, to su goleme skulpture u koje se može ući – statične skulpture ogromnih dimenzija – monumenti s funkcijom – kao glazba u prostoru – ritmički raspoređeni volumeni. Svaki moment te trodimenzionalne glazbe donio je jedan komad u skladbu ideje.

Došavši u Granadu iz Zagreba kao student na razmjeni, kroz obilaske turističkih središta koja su od velike povijesne značajnosti, uspio sam definirati neke od svojih ciljeva i težnji u likovnom izričaju. U ovom pronalaženju i shvaćanju svojih interesa vjerojatno je najviše doprinijela katedrala u Granadi. Ta me je hridina, jeziva izvana, užasavala sve dok me nije fascinirala i smirujući ohrabrila ulaskom u nju. Građevina čiji je unutarnji prostor jednostavno veličanstven dobila je funkciju umjetničke galerije, jer se u njoj nalazi ne mali broj umjetničkih djela – oltara. Svaki od tih oltara, djela majstora kao što su Alonzo Cano, Juan de Sevilla i Pedro de Mena, donosi drugi senzibilitet, estetiku, likovnost, a sve pod jednom zajedničkom idejom.

Brojna su nadahnuća nađena u renesansi zbog njezinog matematičkog razmišljanja. Traži se red, zakon i disciplina nasuprot neodređenosti i rasipanju gotike. Racionalno oblikuje s naglaskom simetrije, proporcija i geometrije. Sukladnost dijelova, odnosno harmonija, uspijeva cijelu gomilu detalja staviti u jednu čvrstu cjelinu. Skulptura je u zamisli nadahnuta svim komponentama koje čine koncept renesansnog razmišljanja, no ni u jednom momentu ne kopira doslovno, nego samo interpretira u suvremenosti. Isto stoji i za barok – volumetrija, konkavnost i konveksnost, opća razigranost zidnih masa, valoviti, neravni zid koji se savija da bi ostvario novi prostor, cijeli dojam estetike prošlih vremena interpretiran je kroz današnje.

„I jednoga dana Kajin prinese Jahvi žrtvu od zemaljskih plodova.

A prinese i Abel od prvine svoje stoke, sve po izbor pretilinu. Jahve milostivo pogleda na Abela i njegovu žrtvu,

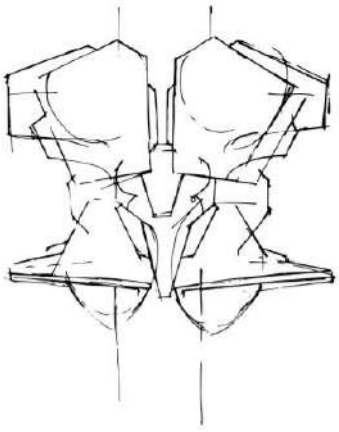
a na Kajina i žrtvu njegovu ni pogleda ne svrati. Stoga se Kajin veoma razljuti i lice mu se namrgodi.“

(Postanak - 4,3 - 4,4 - 4,5)

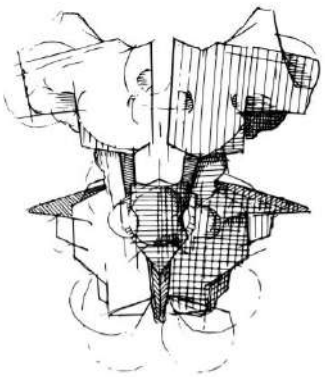
Kajin i Abel, dva čovjeka, braća koja su prvi načinili žrtvenike – oltare – iako je žrtva drugoga jedina bila prihvaćena - prva prihvaćena, prvi praoltar donio je na svijet cijelu tradiciju građenja oltara i žrtvenika.

Njegova funkcija je uvijek bila vezana uz vjeru. Obred prinošenja žrtve sam po sebi je čin odricanja, plemenit u svojoj suštini, uzimanje najboljega od onoga što posjeduješ da daruješ drugome, od vazda Bogu.

Zajednička ideja tih svih oltara u Granadskoj katedrali je spomen na prinos žrtve Isusa Krista – žrtvovanje samoga sebe na spasenje svih ljudi. Najveća vrlina koja se može posjedovati je požrtvovnost i nema većeg poklona od davanja samoga sebe. Svako zanimanje i zanat su u službi čovjeka, a vjerojatno je jedini čovjek kojem nije u korist, uskogrudno gledajući, onaj koji izvršava taj posao. Pekar koji peče kruh peče ga za svakoga tko dođe u pekaru, profesor podučava mlade ljude, pa i umjetnik je karika u tom lancu altruizma pokušavajući nevidljivo učiniti vidljivim. Razumljivo je da svaka osoba za svoj rad prima plaću, ali uglavnom smo uslužne prirode i svijet je koncipiran u vidu toga da u većini slučajeva radimo za nekoga, za nešto, za kolektiv, a ne za svoju vlastitu korist. Znano je, dakako, da nije sve toliko idealno ostvareno, ali je u svakom slučaju motivirajuće promišljati na takav način. Tu dolazi ideja iza torza kao simbola u skulpturi – predstavljena je osoba koja prinosi sebe kao žrtvu, osoba-oltar, sve što ima daje i zna da je na korist svima, a najmanje njemu. Ideja požrtvovnosti stoji kao formula za uzor u čovjeku – plemenitost uzvišenosti, za razliku od osobe koja pada pod iskušenjima niskih strasti.

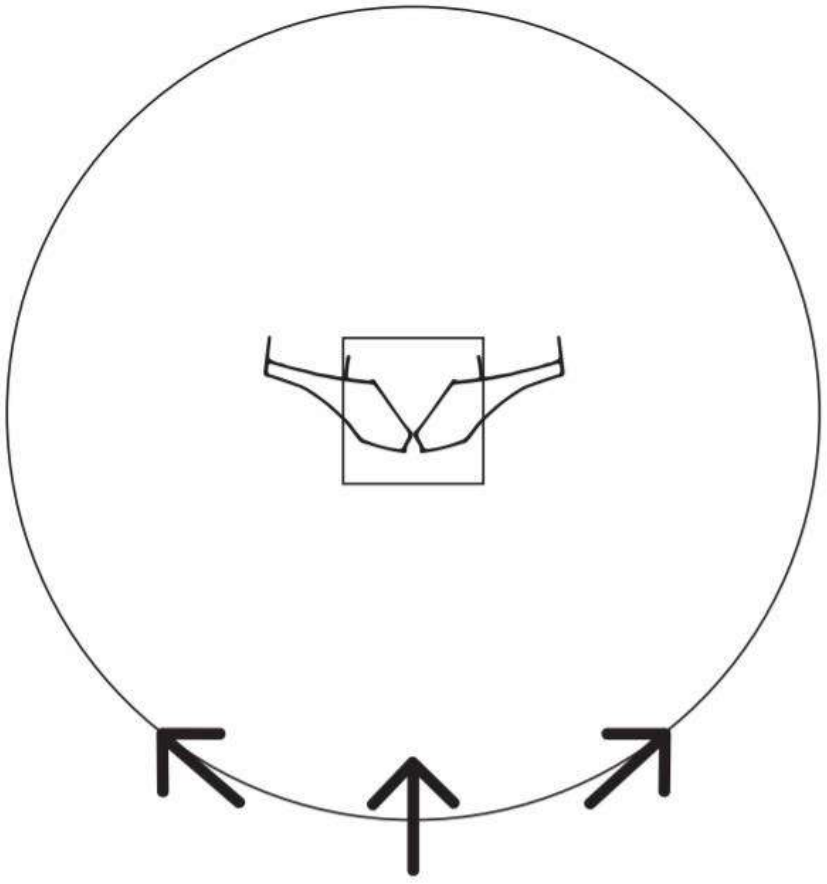

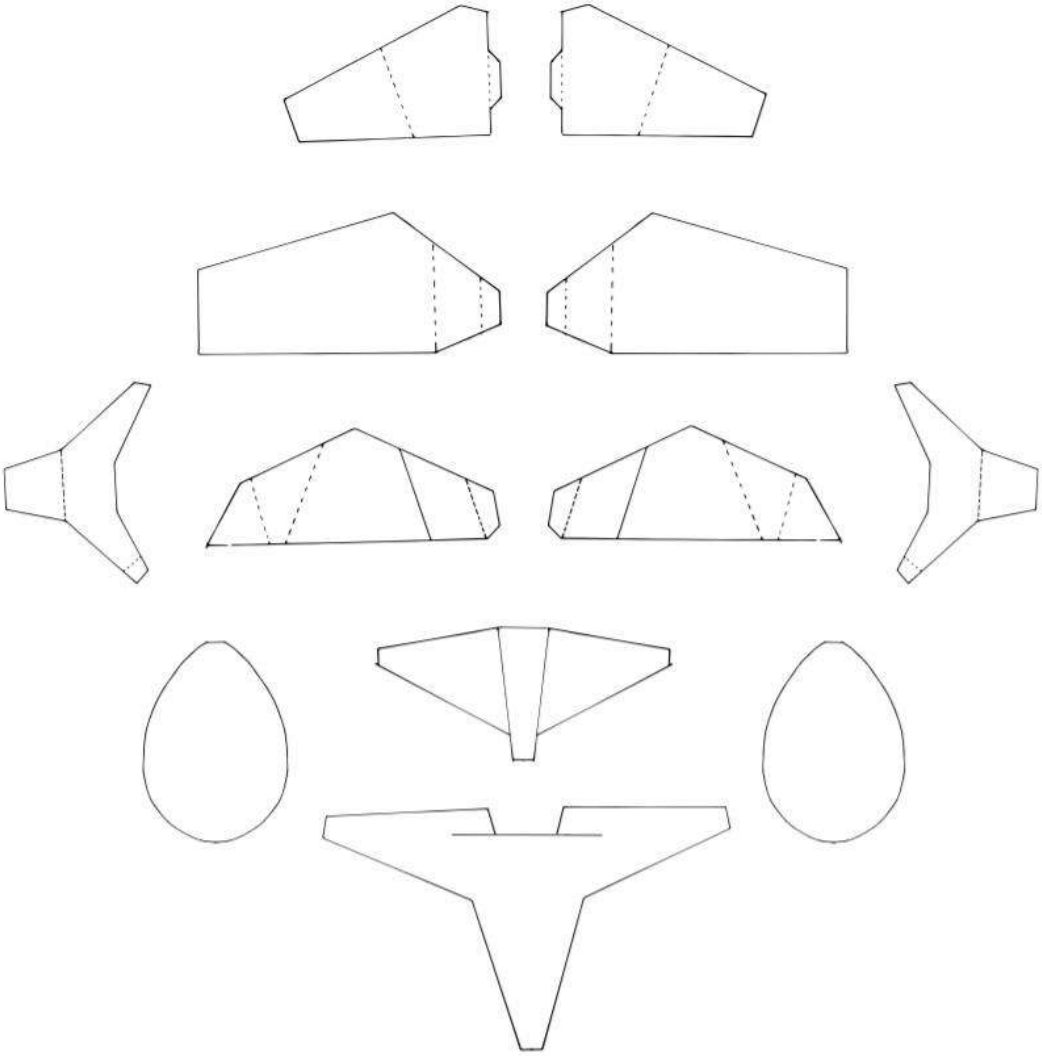
Prostorna intervencija

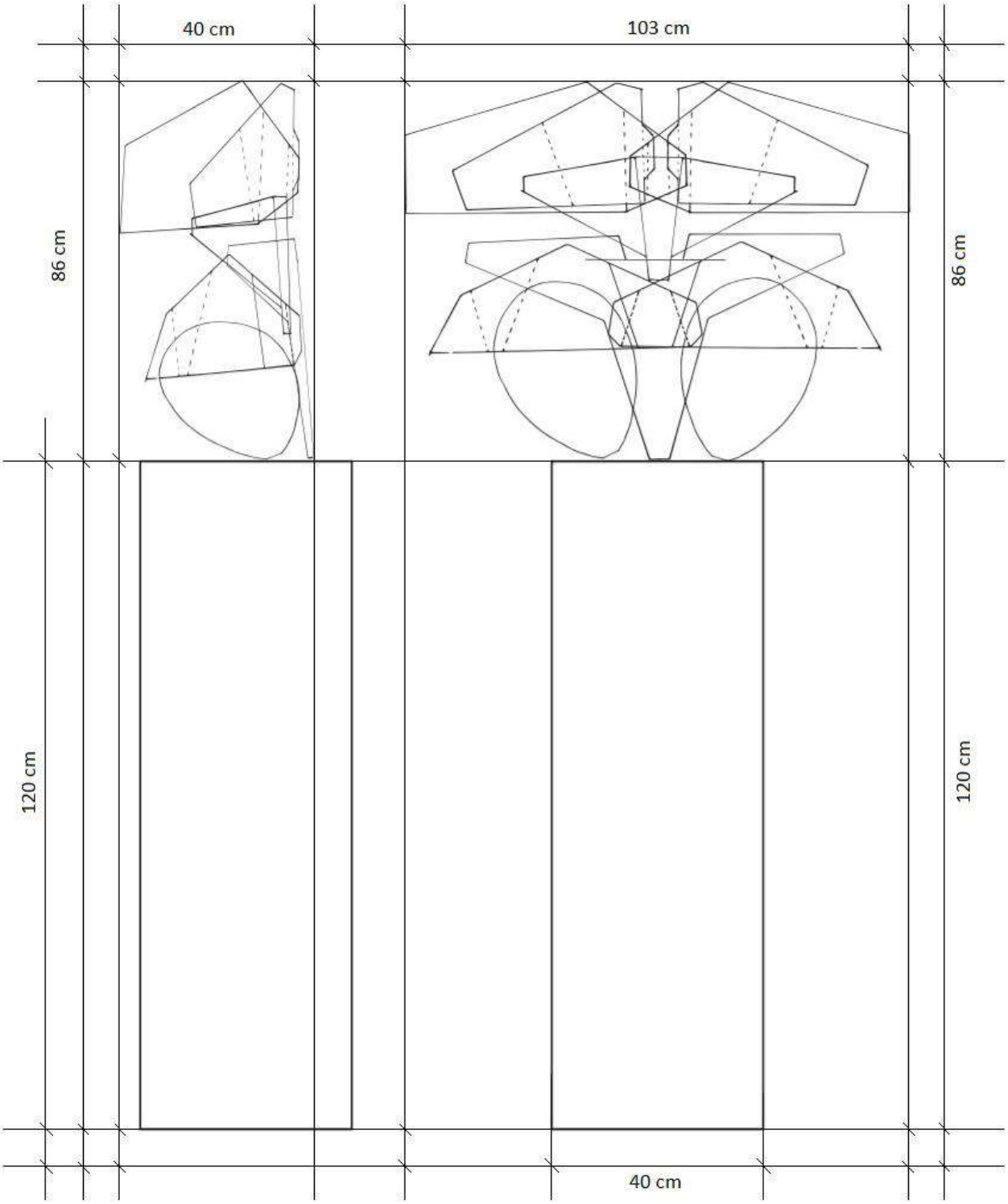
Skulptura je namijenjena da stoji na postamentu, slobodna u prostoru sa svih strana. Klasično kružno kretanje oko skulpture naglašava prostor i vrijeme – kretanje. Otprilike 3 metara praznog prostora sa svih strana radi slobodnog i nesmetanog promatranja i kretanja. Skulptura se nalazi u vremenu i prostoru, te se puni doživljaj može omogućiti samo kroz kretanje.

Tehnička studija

Metal je jedini materijal koji se koristi isključimo li drveni postament na kojem stoji.
Metalne ploče su dimenzije 200 x 100 cm, a debljine 0,12
Proces se sastoji od rezanja ravnih stranica na gljotini i brusilicom.
Dobivene su plohe ravnih stranica, nepravilni geometrijski likovi kojima se stranice u većini ne sjeku pod pravim kutevima.
Finija obrada izrezanih ploča odrađuje se strojno brusilicom, ili ručno – raspom za metale.
Proces spajanja se temelji na varenju metala, a poslije varenja očekuje se i finija obrada brušenjem.
Dobiveni oblik se može bojati, patenirati i zaštititi od oksidacije, ili ostaviti sirovim i neobrađenim kao što je i bilo učinjeno.

40 cm
103 cm
86 cm
86 cm
120 cm
120 cm
40 cm

Zaključak

Nadahnut snagom i monumentalnošću baroknih i renesansnih oltara, tektonikom arhitekture koju cijela Europa u 15. i 16. stoljeću koristi kao svoj potpis, dostojanstvenošću uzvišene težnje i posezanjem za idealima, želio sam napraviti jedan komad koji će, za razliku od djela iz prošlih vremena, biti lišen svoje sakralne funkcije, te će kao slobodna forma moći govoriti sama za sebe. Funkcija daje jednu sadržajnu snagu ovim povijesnim oblicima, ali ta monumentalnost skrivena iza hrpe detalja, apstraktnih formi i boja uzeta je zdravo za gotovo i postala je zaboravljena svakodnevica zbog njih. Forma koja ih krasi je oku koje ih često gleda postala navika, stoga teško primjetljiva pa čak nevidljiva.

Nekada i sama arhitektura djeluje gotovo kao pravo živo biće, a njezini dijelovi kao organi koji imaju vlastitu energiju i zračenje. Komadi koji krase crkve podsjećaju na oklope i štitove ratnika, mišiće i tijela. Same orgulje katkad izgledaju kao anđeo koji se spustio na Svetu misu ili kao kakvo Nebesko biće. Cilj mi je bio sagraditi jedan komad nadahnut esencijom tih stilova iz davnina, ne kopirajući ih, nego graditi njihovom snagom. Komad koji bi formom mogao odgovarati torsu, monumentalnim prsima koja odjekuju snagom arhitekture, monumentalnošću detalja tog vremena – lik koji bi se mogao nazvati moralnim uzorom u snazi duha – dostojanstvo i čast u liku i obliku.

Bibliografija

Bruno Zevi, Saper vedere l'architettura, Giulio Einaudi editore, Torino 1948 (English translation, Architecture as Space. How to look at Architecture, Horizon Press, New York 1957; Da Capo Press, New York 1993)

Marcel Bačić - Carmina figurata : likovno čitanje muzike - Zagreb : Horetzky, 2004.

Biblija govori

http://biblija.biblija-govori.hr/glava.php?knjiga=Postanak&prijevod=sve&glava=4

BibleGateway
https://www.biblegateway.com/passage/?search=G%C3%A9nesis+4&version=RVR1960

https://www.biblegateway.com/passage/?search=Genesis+4-5&version=NIV

Wikipedija

https://hr.wikipedia.org/wiki/Renesansna_arhitektura

https://hr.wikipedia.org/wiki/Barokna_arhitektura

https://hr.wikipedia.org/wiki/Oltar

Leksinografski zavod Miroslav Krleža

http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=41836